

orquestra de cambra teatre lliure

El novembre de 1985, el **Teatre Lliure** assajava una nova aventura artística, obrint les portes a la música del segle XX: es presentava el Col·lectiu Instrumental Teatre Lliure – que després passaria a denominar-se **Orquestra de Cambra Teatre Lliure** (O.C.T.LI.)

Fou arran de la producció de *La Flauta Màgica* que Fabià Puigserver (un dels fundadors i aleshores ànima i director artístic del Teatre Lliure) entrà en contacte amb un grup de músics inquiets, encapçalat per Josep Pons. El bon clima de treball creat durant la producció i el fet de saber que Pons, amb alguns dels músics presents al muntatge i d'altres, tractava de tirar endavant un projecte d'activitat musical estable van decidir Puigserver a oferir-los el Teatre Lliure com a seu i plataforma, amb total autonomia de funcionament i decisió.

Es va dissenyar una 1ª Temporada amb un programa centrat en els compositors espanyols de l'època de la República, la reposició de *Mahagonny* en versió escènica, i un programa dedicat a Falla, amb el *Retablo de Maese Pedro* i *Psyché*. Arran d'això, s'elaborà un breu manifest de presentació que és molt explícit pel que fa als motius i a les línies per les quals s'apostava i que reproduïm a continuació:

“L'orquestra de Cambra Teatre Lliure neix a partir de la iniciativa de Josep Pons, Lluís Vidal i Jaume Cortadellas, com a resposta a l'oferiment de Fabià Puigserver de crear un nucli de música estable al Teatre Lliure.

“La creació d'aquesta formació instrumental vinculada a una institució estable comporta, per part dels qui la promouen, una voluntat clara de donar al fet musical un caràcter estable i de continuïtat, a través d'uns cicles programàtics coherents en el repertori i en la forma d'execució. L'O.C.T.L es defineix com a grup de cambra del segle XX, i té com a propòsit la divulgació del repertori camerístic produït al llarg d'aquest segle. Aquesta elecció tan puntual obeeix, per una banda, a l'estima que professen els components del grup pels diferents corrents musicals i estètics d'aquest segle, i per l'altra, com a presa de consciència davant del distanciament entre aquests corrents i el públic”.

“El fet de la vinculació a un teatre dramàtic ens permet també plantejar la inclusió en els nostres programes d’aquelles obres musicals amb components dramàtics que han estat pensades per a l’escena. A l’entorn dels nostres concerts i espectacles musicals desplegarem tot un ventall d’informació gràfica i documental, ja sigui en forma de programa de mà, d’estudi monogràfic, d’exposició paral·lela, etc.”

“Esperem que aquesta nova aventura arrelí en un públic potencial, interessat pel fet musical contemporani”

l’aventura arrencà, efectivament, el 7 de novembre de 1985, als inicis de la 10ª Temporada d’activitat del Teatre Lliure amb el programa “Compositors al voltant de la República”. Aquesta presentació significava el compromís públic de constituir-se en orquestra estable i, per tant, de programació regular. Tanmateix, la resta de la temporada va sofrir alteracions, perquè no es va autoritzar la reposició de *Mahagonny*.

compositors al voltant de la república

Conrado del Campo **Intermezzo, op.81** (scherzo per a quartet de corda)

Robert Gerhard **7 haiku** (per a veu solista, quartet de vent i piano)

Xavier Gols i Solé **Quartet de corda amb piano**

Manuel de Falla **Concert per a clave i cinc instruments**

Josep Pons, director d'orquestra

Lluís Vidal, piano

Joan Cabero, tenor

articles del programa:

Música i músics del temps de la República, per Josep Casanovas

Conrado del Campo, per Miguel Alonso i Josep Pons

Robert Gerhard, per Joaquim Homs

Xavier Gols i Solé, per María A. Ester Sala

Manuel de Falla, per Benet Casablanca i Domingo

Teatre Lliure, 7, 14, 21 i 27 Novembre 1985, Barcelona

crítiques

“Quan Fabià Puigserver va sortir al prestigiós escenari del Teatre Lliure per presentar la formació musical es va produir un esdeveniment important en la vida musical barceonina. Un grup de músics s’han ajuntat amb el propòsit de donar a conèixer al públic el repertori camerístic del segle XX. [...] Els deu músics que van intervenir al concert van demostrar una categoria indiscutible que permet esperar el millor d’aquesta feliç iniciativa.”

La Vanguardia, 8 novembre 1985

“És gratificant que un grup de joves intèrprets de provada solvència es yací a l’aventura de crear un grup estable amb el propòsit de difondre un repertori que en bona part jeu descaradament oblidat. [...] Resultat del concert, excel·lent. El nombrós públic congregat a la sala del Lliure va brindar una gran ovació al final del concert, convençut que alguna cosa important ha començat.”

El País, 8 novembre 1985

“Més enllà del que a la fi acabi certificant la Història, és evident que resulta important l’aparició d’un conjunt de les característiques del que ens ocupa, amb unes idees molt clares, amb una vinculació a una institució de clara solvència, assolida al cap de deu anys de vida pel Lliure, i amb un afany de projectar la música dels nostres dies. Tot plegat respira un to de serietat i de renovació d’idees que ha de ser molt ben rebut”.

Avui, 24 novembre 1985

Temporada 1986 / 1987. orquestra de cambra teatre lliure

La primera temporada plenament desenvolupada tal com s'havia previst fou la següent, la 1986/1987, amb un cicle de quatre programes monogràfics, cadascun d'ells ofert durant quatre sessions, completat amb onze sortides a Catalunya i la resta de l'estat espanyol. També s'enregistren dos concerts per a la televisió. La proposta, doncs, quedava establerta: un cicle anual amb diversos programes monogràfics, centrats en un autor, un període, un gènere o una estètica, representatius de l'evolució musical del segle XX. Una programació caracteritzada per l'estrena a l'estat espanyol, o almenys a Catalunya, de molts dels noms i les obres més significatius de tot el món, però també per la recuperació d'autors propis negligits i per l'encàrrec anual a músics catalans d'una nova composició pensada per a la formació instrumental. Però també una dinàmica de treball diferent a l'habitual en el món musical, amb una preparació més intensa, tot a la recerca d'un estil interpretatiu propi. I encara la promesa informació complementària en uns programes de mà que, a més, marcaven una línia gràfica distintiva, paral·lela a una nova forma de presentació en escena, gairebé sempre amb el concert "integrat" en els espais escènics de les produccions teatrals del Teatre Lliure.

societat privada de concerts

Johan Strauss **Vals de l'emperador**

(quartet de corda, piano, flauta i clarinet)

Arnold Schönberg **La Brigada de ferro** (per a quartet de corda i piano)

Claude Debussy **Prélude à l'après-midi d'un faune**

(arranjament de Willi Reich per a flauta, oboè, clarinet, piano, percussió, harmònim i quintet de corda)

Johan Strauss **Roses del sud** (piano, harmònim i quartet de corda)

Gustav Mahler **Lieder eines fahrenden Gesellen**

(veu solista, flauta, clarinet, piano, percussió, harmònim i quintet de corda)

Josep Pons, director d'orquestra

Dolors Cortés, mezzosoprano

articles del programa:

Societat privada de concerts, per Orquestra de Cambra Teatre Lliure

L'arranjament al llarg de la història, per Orquestra de Cambra T. Ll.

La Viena d'entre guerres, per Sigrid Wiesmann

Teatre Lliure, 30 d'octubre, 6, 13 i 16 de novembre de 1986, Barcelona

crítiques

“El primer dels seus concerts a la seu del Teatre Lliure no ens mou sinó a un entusiasme i una esperança sòlidament fonamentades. Bravo, cent vegades bravo per aquesta iniciativa que s’adreça, com els arranjaments de Schönberg, als sentiments naturals del públic i no a la satisfacció de parents, col·legues o experts entesos.”

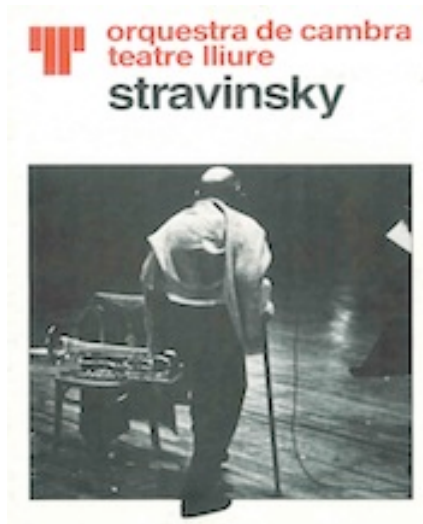
La Vanguardia, 1 novembre 1986

“En la seva presentació a Madrid, dins el Ciclo de Cámara y Polifonía del Instituto Nacional de las Artes Escénicas y de la Música, no tan sols ha complert el seu esmentat propòsit fundacional de fer programes de caràcter monogràfic, sinó que el concert interpretat fugia de la rutina i presentava segell de concert diferent.”

ABC, 4 novembre 1986

“D’entrada, un estentori bravo al programa. [...] Segon aplaudiment a la qualitat de les versions. [...] Com que Pons es un veritable mestre en tant que guia, els resultats van ser excel·lents.

El País, 4 novembre 1986

stravinsky

Igor Stravinsky **Septet (1953)**

(clarinet, trompa, fagot, piano, violí, viola i violoncel)

Igor Stravinsky **Octet (1923)**

(flauta, clarinet, 2 fagots, 2 trompetes, trombó tenor i trombó baix)

Igor Stravinsky **Missa (1948)**

(oboès, corn anglès, 2 fagots, 2 trompetes, 3 trombons, cor i solistes)

Josep Pons, director d'orquestra

Virgínia Parramon, soprano

Àngels Balagueró, soprano

Miquel Humbert, tenor

Miquel Soley, tenor

Joan Uyà, baix

Coral Belles Arts de Sabadell

articles del programa:

Stravinsky : Missa, per Oriol Martorell

Igor Stravinsky: Octet (1923) i Septet (1953), per Francesc Bonastre

Teatre Lliure, 4, 11, 18 i 21 de desembre de 1986, Barcelona

crítiques

“L’O.C.T.LL continua acumulant mèrits. Enumerar-los sembla de justícia. Primer, estan aconseguint un nou públic musical que no freqüenta les sales habituals de concerts. Segon, els programes són sempre el fruit d’un plantejament intel·ligent. Tercer, els músics són professionals, convençuts de la seva feina i coneixedors del que exigeix”.

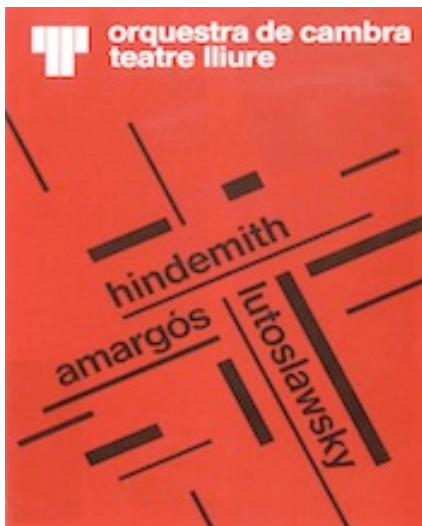
El País, 6 desembre 1986

“La iniciativa del Teatre Lliure continua semblant-nos una de les més estimulants de totes les que s’han donat a la nostra ciutat en molts anys de tradició concertística.”

La Vanguardia, 14 desembre 1986

“Ens trobem davant una de les millors orquestres de cambra que existeixen en l’actualitat al nostre país, tant des del punt de vista de les categories individuals com del conjunt que amb tanta pulcritud coordina Josep Pons, el director titular, per no parlar de la intrepidesa de les seves propostes. [...] Davant una acústica no del tot adequada, l’orquestra del Lliure va brodar literalment el programa.”

El Periódico, 16 desembre 1986

Lutosławski, hindemith, amargós

Witold Lutosławski **Chain I (1983)** (per a catorze instruments)

Paul Hindemith **Kammermusik nº 1 (1921)** (per a dotze instruments)

Joan Albert Amargós **Concert del Sud (1986)**

(violí, violoncel i orquestra de cambra, obra encàrrec, primera audició)

Gerard Claret, violí

Lluís Claret, violoncel

Josep Pons, director d'orquestra

articles del programa:

Witold Lutosławski, per Carles Guinovart

Paul Hindemith, per Joan Albert Amargós

Joan Albert Amargós, per Jaume Cortadellas

Teatre Lliure, 25 i 29 de gener, 5 i 8 de febrer de 1987, Barcelona

crítiques

“No es tracta de fer jocs de paraules fàcils, però la veritat és que l’últim programa musical presentat en el Lliure —el tercer de la temporada— és “més lliure” que mai. La selecció d’obres que el col·lectiu de músics encapçalats per Josep Pons ha tingut l’encert de presentar respiren llibertat pels infinits poros de la intel·ligència.”

El País, 29 gener 1987

“L’Orquestra de Cambra Teatre Lliure i el seu director, Josep Pons, s’han apuntat un nou triomf, aquest cop clamorós, amb el tercer programa de la temporada. [...] Josep Pons, sempre segur, sobri i eficaç, va conduir a bon port una molt agradable vetllada, al capdavant del seu conjunt, de qualitat homogènia i superior.”

Revista Monsalvat, febrer 1987

suites de la música escènica de kurt weill

Kurt Weill La dansa de les dones, op.10

Kurt Weill Suite de l'òpera de tres rals

Kurt Weill Suite d'ascensió i caiguda de la ciutat de Mahagonny
(arranjaments de W. Brückner-Rüggeberg)

Dolors Aldea, soprano
Josep Pons, director d'orquestra

articles del programa:

Kurt Weill, per Orquestra de Cambra Teatre Lliure
Weill i Brecht, per Pau Monterde

Teatre Lliure, 26 de març, 2, 9 i 12 d'abril 1987, Barcelona

crítiques

“El Teatre Lliure ha estat escenari d’una d’aquestes manifestacions musicals que mouen a preguntar-se el sentit de tota la música del segle que habitem. La música de Kurt Weill va ser el que Josep Pons i tots els membres de l’Orquestra de Cambra del Teatre Lliure van portar davant aquest públic perseverant del teatre de Gràcia. [...] Així va ser com l’Orquestra de Cambra del Teatre Lliure i l’excel·lent Dolors Aldea van oferir ja no tan sols l’acostumada qualitat interpretativa, sinó també una d’aquelles lliçons que ens han de recordar, davant la perplexitat de l’art modern, que, si bé es mira, una estètica sense ètica té molt poc sentit.”

La Vanguardia, 28 març 1987

gires de la temporada 1986/87

compositors al voltant de la república

madrid / badalona